

วิสัยทัศน์เมืองน่าอยู่และยุทธศาสตร์การพัฒนากับภาคประชาชน

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอเมือง

จังหวัดหนองบัวลำภู *

THE VISION ON LIVABLE TOWN AND DEVELOPING STRATEGY OF PUBLIC SECTOR IN THE AREA OF BANKHAM SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION MUEANG DISTRICT NONGBUA LAMPHU PROVINCE

दनัย लामक़ा

Danai Lamkham

วิทยาลัยพิชญบัณฑิต

Pitchayabundit College

Corresponding Author's Email: namedanai@gmail.com

Received 4 May 2024; Revised 17 June 2024; Accepted 29 June 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองน่าอยู่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองน่าอยู่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ตามปัจจัยส่วนบุคคล 3. เพื่อเสนอมาตรการขับเคลื่อน

Citation:

* ดนัย ลามคำ. (2567). วิสัยทัศน์เมืองน่าอยู่และยุทธศาสตร์การพัฒนากับภาคประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู, วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 2(3), 43-57.

Danai Lamkham. (2024). The Vision on Livable Town and Developing Strategy of Public Sector in the Area of Bankham Sub-District Administrative Organization Mueang District Nongbua Lamphu Province. Journal of Interdisciplinary Social Development, 2(3), 43-57.;

DOI: <https://doi.org/10>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองนำอยู่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างคือประชาชนเป็นผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม โดยใช้สูตรของ Taro Yamane จำนวน 381 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามเกี่ยวกับการสร้างวิสัยทัศน์เมืองนำอยู่และยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชน ประกอบไปด้วยเนื้อหา 4 ส่วน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนาได้แก่ จำนวน ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติพรรณนาได้แก่ จำนวน ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านวิสัยทัศน์ด้านเศรษฐกิจผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชน ด้านวิสัยทัศน์ด้านเศรษฐกิจ คิดเป็นร้อยละ 42.26 ด้านวิสัยทัศน์ด้านสิ่งแวดล้อมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชน ด้านวิสัยทัศน์ด้านสิ่งแวดล้อม คือชาวตำบลบ้านขามมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 33.60 ด้านวิสัยทัศน์ด้านกายภาพผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชน ด้านวิสัยทัศน์ด้านกายภาพ คือชาวตำบลบ้านขามได้รับการบริการของภาครัฐ/ท้องถิ่น เช่น น้ำ ไฟ ถนน อย่างเพียงพอ ต่อความต้องการ คิดเป็นร้อยละ 41.47 และด้านวิสัยทัศน์ด้านสังคมและความปลอดภัยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชน ด้านวิสัยทัศน์ด้านสังคมและความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 35.43

2. การพัฒนาของภาคประชาชนเกี่ยวกับเมืองนำอยู่โดยภาพรวมยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชนเกี่ยวกับเมืองนำอยู่โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D.= 0.68) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ มียุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชนเกี่ยวกับเมืองนำอยู่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D.= 0.78) รองลงมาคือด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D.= 0.85) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านสังคม

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิสัยทัศน์เมืองนำอยู่และยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่ามีผู้ให้ข้อเสนอแนะ จำนวน 65 คน ซึ่งผู้วิจัยสรุปประเด็นสำคัญและแบ่งออกเป็นประเด็นข้อดังนี้ ได้แก่ 1. การพัฒนากิจกรรม นำร่อง ต้องคำนึงในด้านปัญหาความ ต้องการที่ชุมชนให้

ความสำคัญ ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วม และการให้ความสำคัญในกิจกรรมการ พัฒนาชุมชน เพิ่มมากขึ้น 2. สำหรับการพัฒนาระบบการมีส่วนร่วม ประเด็นการสร้างเชื่อมั่น ใน ศักยภาพชุมชน จะนำไปสู่การริเริ่มจากตนเองเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนาชุมชนของตนเอง 3. ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) จากสินค้าบริการและการ ท่องเที่ยว ตลอดจนสนับสนุนบุคลากรที่มีความคิดสร้างสรรค์และมีทักษะทางศิลปะในการ สร้างสรรค์งานที่มีคุณค่า การ ใช้องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้า

คำสำคัญ: วิสัยทัศน์, ยุทธศาสตร์การพัฒนา,ภาคประชาชน

Abstract

This research has the objective 1.To study the strategy for developing livable cities of the Ban Kham Subdistrict Administrative Organization, Mueang District, Nong Bua Lamphu Province. 2 .To study and compare the level of development according to the livable city development strategy of the Ban Kham Subdistrict Administrative Organization,Mueang District, Nong Bua Lamphu Province. according to personal factors 3 .To propose measures to drive the livable city development strategy of the Ban Kham Subdistrict Administrative Organization,Mueang District, Nong Bua Lamphu Province. The sample group is people who are eligible to vote. who live in the Ban Kham Subdistrict Administrative Organization area Using Taro Yamane's formula, there were 381 people, tools used to collect data. It is a questionnaire about creating a vision of a livable city and development strategies of the public sector. Consists of 4 parts: statistics used in data analysis. Descriptive statistics include number, mean, percentage, standard deviation, statistics used in data analysis. Descriptive statistics include number, mean, percentage, standard deviation.

The results of the study showed that

1. In terms of economic vision, most respondents expressed a desire for a development strategy for the public sector. Economic vision Accounting for

42.26 percent, regarding environmental vision, most respondents had a desire for a development strategy for the public sector. Environmental vision That is, the people of Ban Kham Subdistrict are conscious of protecting the environment. Accounting for 33.60%, in terms of physical vision, most respondents had a desire for the development strategy of the public sector. Physical vision That is, the people of Ban Kham Subdistrict receive government/local government services such as water, electricity, and roads adequately to meet their needs. Accounting for 41.47 percent, and in terms of social vision and safety, most respondents have a desire for the development strategy of the public sector. Social vision and safety Accounting for 35.43 percent

2. Overall development of the public sector regarding livable cities, the overall development strategy of the public sector regarding livable cities is at a high level ($= 3.58, S.D.= 0.68$) and when considering each aspect, it is found that the aspects The highest average was in economic development. There is a strategy for the development of the public sector regarding livable cities. It is at a high level ($= 4.05, S.D.=0.78$), followed by the environmental aspect. It is at a high level ($=3.90, S.D.=0.85$) and the aspect with the least average value is the social aspect.

3. Suggestions regarding the vision of a livable city and development strategies of the public sector in the Ban Kham Subdistrict Administrative Organization, Mueang District, Nong Bua Lamphu Province. It was found that there were 65 people who gave suggestions. The researcher summarized the important issues and divided them. The issues are as follows: 1. Development of pilot activities must take into account the problems of Want the community to focus on which will lead to participation and giving importance to activities Developing more communities 2. For developing participatory processes Trust building issues in community potential It will lead to self-initiative to solve problems. or develop their own community 3. Promote and develop the

creative economy from products, services and tourism. As well as supporting personnel with creativity and artistic skills in creating valuable work, using local knowledge and wisdom to create added value for products.

Keywords : Vision, Developing Strategy, Public Sector

บทนำ

องค์การอนามัยโลกได้ใช้คำว่าเมืองน่าอยู่ในความหมายของ “Healthy City” มาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2537 ผู้ใช้คำว่า “เมืองน่าอยู่” ในความหมายของ Healthy City เป็นท่านแรกคือ ศาสตราจารย์นายแพทย์ไชยยันตร์ กัมปนาทแสนยากร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ขณะนั้น โดยรับเอาแนวความคิดนี้ มาจากองค์การอนามัยโลกและนำมาเผยแพร่สนับสนุนให้ชุมชนเมืองขนาดต่าง ๆ กัน 5 เมือง ในประเทศไทยเป็นเมืองนำร่องที่จะนำแนวคิดนี้ไปปฏิบัติ โดยมุ่งไปที่ผู้บริหารสูงสุดขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารสูงสุดในทางราชการ บริหารส่วนภูมิภาคให้เป็นผู้นำหรือเป็นแกนหลักในการดำเนินการ โดยพยายามดำเนินการในลักษณะเครือข่ายร่วมหรือภาคร่วมกับชุมชน หรือประชาคมของท้องถิ่นนั้นๆ เอง จังหวัดนำร่องในการดำเนินงานเมืองน่าอยู่ 5 จังหวัด ได้แก่ พะเยา นครราชสีมา ชลบุรี ยะลาและ กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ แต่ละเมืองก็ได้ใช้วิธีการของตนเองแตกต่างกันไป ในการพัฒนาไปสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ของแต่ละแห่งบางเมืองก็ใช้ความเป็นผู้นำของผู้บริหาร และความเข้มแข็งของระบบราชการของตน กระตุ้นภาคอื่นๆอย่างแข็งขัน บางเมืองก็ให้บทบาทเป็นของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบางเมืองก็พยายามสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจากฐานรากก่อนและเติบโตอย่างช้าๆความสำเร็จของการพัฒนาความเป็นเมืองน่าอยู่นั้นจะวัดกันอย่างไร หรือต้องอยู่ในระดับใด (สุโขทัย กลมกลอง, 2553:2-3)

ทั้งนี้เนื่องด้วยปรัชญาหลักเพียงสองประการ คือ ประการที่หนึ่ง คือ ความเป็นเมืองน่าอยู่นั้น ต้องเป็นความน่าอยู่ของชาวเมืองนั่นเองมิใช่กรมอนามัยหรือหน่วยงานองค์กรภายนอกใด ๆ และ ประการที่สองคือ ความน่าอยู่หรือไม่น่าอยู่ทั้งสองประการย่อมเป็นอนิจจังวันนี้อาจน่าอยู่แต่รุ่งขึ้น พลเมืองของเมืองนั้นอาจต้องการให้น่าอยู่ยิ่งขึ้นกว่าเดิมหรือวันนี้ไม่น่าอยู่แต่รุ่งขึ้นอาจเห็นว่าน่าอยู่ดีอยู่แล้วก็ได้ แต่โดยความเป็นพลเมืองที่เป็นมนุษยการพัฒนาจึงน่าจะมีความหมายเพียงด้านเดียว คือเปลี่ยนไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นเท่านั้นมิใช่เปลี่ยนเพียงได้ชื่อว่า

เปลี่ยน หรืออีกนัยหนึ่ง “การพัฒนาความเป็น เมืองน่าอยู่” จะเป็นกระบวนการทั้งหมดที่เกิดขึ้นคงอยู่ ดับไปของกิจกรรมต่าง ๆ และ เกิดขึ้นใหม่อีกอย่างไม่สิ้นสุด จึงต้องมีการประเมินบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพให้ความสำคัญกับการกระจาย อำนาจและกระจายงบประมาณสู่ท้องถิ่นและชุมชน เพื่อการจัดการพัฒนาเมืองคุณภาพชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการและสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ มีการกำหนดและพัฒนาเครื่องมือชีวิต ความเป็นเมือง น่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม (สุโกโชค กลมกลาง, 2553 : 2-3)

กระบวนการในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์เมืองน่าอยู่และยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามที่ผ่านมาเป็นกระบวนการจากบนลงล่าง (Top-down Approach) คือ การศึกษาความต้องการขององค์กรจากแผนยุทธศาสตร์ จากนั้นจึงพัฒนาและสร้างแผนงานนั้นโดยเริ่มจากนายกององค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับชั้นลงมาสู่ภาคประชาชนทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ ดังนั้นกระบวนการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ที่ผ่านมาจึงประสบปัญหาคือไม่เกิดประสิทธิผล มักจะเป็นความต้องการของผู้บริหารไม่ใช่ของประชาชนอย่างแท้จริง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีการกิจและอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติกำหนด แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากแผนเป็นเครื่องชี้ทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นและเป็นตัวกำหนดแนวทางการจัดสรรทรัพยากรรวมทั้งงบประมาณ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นได้นำนโยบายการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสู่เมืองน่าอยู่มาดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา เริ่มด้วยการทำวิสัยทัศน์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลว่า “บ้านขามเมืองน่าอยู่ น่าท่องเที่ยว” และจัดทำโครงการที่เกิดจากปัญหาความต้องการของประชาชนโดยการทำประชาคม ประชาชนยอมรับสภาพปัญหาของท้องถิ่นที่ตนเองอยู่เป็นอย่างดี โดยเสนอปัญหาต่างๆที่ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการแก้ไขผ่านเวทีประชาคม บางโครงการก็ประสบความสำเร็จสามารถแก้ไขปัญหาและสร้างประโยชน์ให้กับประชาชนได้ บางโครงการก็ไม่ประสบความสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายและด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล สภาพพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าสาธารณะ และติดแหล่งน้ำสาธารณะ กำลังพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติและมีประชากรอยู่หนาแน่นทำให้ยากต่อการพัฒนาได้ทั่วถึง การมี

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ดีที่สุดทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และเป็นกลไกให้นโยบายเมืองน่าอยู่ประสบความสำเร็จ

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเรื่องการสร้างวิสัยทัศน์เมืองน่าอยู่และยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยการนำความต้องการของประชาชนในพื้นที่มาพัฒนาเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาเมืองน่าอยู่ที่มาจากความต้องการกับภาคประชาชนที่แท้จริงหรือจากล่างขึ้นบน (Bottom-up Approach) เพื่อให้เป็นเมืองน่าอยู่ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นวิสัยทัศน์เมืองน่าอยู่ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาในด้านเมืองน่าอยู่ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล บ้านขาม อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู
3. เพื่อศึกษามาตรการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล บ้านขาม อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ได้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม จำนวน 7,900 คนทั้งเพศชายและหญิงที่สามารถให้ข้อมูลได้ จำนวน 381 คน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1967: 886 - 887)

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad \text{แทนค่า } n = \frac{7,900}{1 + 7,900 (0.05)^2} \quad \text{ได้ } n = 381 \text{ คน}$$

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนจำนวนของประชากรแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 14 หมู่บ้าน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมี 4 ส่วน ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นด้านวิสัยทัศน์เกี่ยวกับเมืองน่าอยู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชน และความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และในด้านความคิดเห็นด้านวิสัยทัศน์เกี่ยวกับเมืองน่าอยู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชน วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (CRONBACH'S ALPHA COEFFICIENT) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.86

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอเมืองจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 55.12 และเป็นเพศหญิง จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 44.88 มีระดับการศึกษา ปวส./ปวช หรือเทียบเท่า จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 37.01 และรองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 32.55 และระดับการศึกษาที่น้อยที่สุดคือปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.04 และส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 45.93 รองลงมาคือรับจ้างทั่วไป จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 22.83 และน้อยที่สุดคือ รับราชการพนักงานของรัฐหรือเอกชน จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.71

2. การศึกษาความต้องการของประชาชนต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชน พบว่าด้านวิสัยทัศน์ด้านเศรษฐกิจ คือชาวตำบลบ้านขามมีอาชีพที่รายได้ยั่งยืน จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 42.26 รองลงมาคือชาวตำบลบ้านขามมีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเป็นรายได้หลักของตำบล จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 28.35 และน้อยที่สุดคือ ชาวตำบลบ้านขามมีตลาดชุมชนเพื่อจำหน่ายสินค้าของตนเอง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.15 ด้านสิ่งแวดล้อม คือชาวตำบลบ้านขามมีจิตสำนึกรักษาสีสิ่งแวดล้อม จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 33.60 รองลงมาคือมีระบบการจัดการให้ตำบลบ้านขามปลอดจากขยะ จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 32.81 และน้อยที่สุดคือ ชาวตำบลบ้านขามร่วมใจไม่เผาป่าและไร่อ้อย เพื่อลดมลพิษ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.36 ด้านวิสัยทัศน์ด้านกายภาพ คือชาวตำบลบ้านขามได้รับการบริการของภาครัฐ/ท้องถิ่น เช่น น้ำ ไฟ ถนน อย่างเพียงพอ ต่อความต้องการ จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 41.47 รองลงมาคือมีชาวตำบลบ้านขามมีการจัดสรรการใช้ที่ดินที่เหมาะสม จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 32.02 และน้อยที่สุดคือ ชาวตำบลบ้านขามมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สมบูรณ์ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.92 ด้านวิสัยทัศน์ด้านสังคมและความ

ปลอดภัย คือตำบลบ้านขามมีโรงเรียนประจำตำบลที่มีคุณภาพ จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 35.43 รองลงมาคือตำบลบ้านขามมีโรงพยาบาลชุมชนที่ดูแลสุขภาพเบื้องต้นได้ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 28.35 และน้อยที่สุดคือ ตำบลบ้านขามเป็นชุมชนปลอดจากยาเสพติด จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 16.27 ด้านบริหารจัดการ คือมีผู้นำที่เสียสละและยุติธรรม จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 33.60 รองลงมาคือมีการทำงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 29.92 และน้อยที่สุดคือ มีการรวมกลุ่มที่ช่วยเสริมรายได้ให้กับชุมชน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.12

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชนเกี่ยวกับเมืองน่าอยู่โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.68) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ มียุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชนเกี่ยวกับเมืองน่าอยู่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.78) รองลงมาคือด้านด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.85) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านสังคมและความปลอดภัย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.55) และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นรายชื่อได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจากภาคประชาชนเกี่ยวกับเมืองน่าอยู่โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.68) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 1 คือการพัฒนาอาชีพที่รายได้ยั่งยืน ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.90) และข้อที่ 2 คือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ประจำตำบล ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.85) รองลงมาคือ ข้อที่ 5 คือการจัดการขยะในชุมชน ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.92) และข้อที่มีจำนวนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 17 คือการเป็นตัวแทนชุมชน ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = 0.89)

ตารางที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชนเกี่ยวกับเมืองน่าอยู่โดยภาพรวม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชนเกี่ยวกับเมืองน่าอยู่	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	4.05	0.78	มาก
2. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.90	0.85	มาก
3. ด้านกายภาพ	3.37	0.64	ปานกลาง
4. ด้านสังคมและความปลอดภัย	3.24	0.61	ปานกลาง
5. ด้านการบริหารจัดการ	3.38	0.55	ปานกลาง
รวม	3.58	0.68	มาก

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิสัยทัศน์เมืองน่าอยู่และยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

จากข้อคำถามปลายเปิดในแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิสัยทัศน์เมืองน่าอยู่และยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า มีผู้ให้ข้อเสนอแนะจำนวน 65 คน ซึ่งผู้วิจัยสรุปประเด็นสำคัญและแบ่งออกเป็นประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์เพิ่มเติมจากที่กล่าวมา

- ควรมีการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการผลิตจากภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ
- ควรมีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพให้มากกว่านี้
- ควรมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มการผลิตและแปรรูป
- ควรมีการจัดตั้งศูนย์บริหารการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยและพัฒนาการเชื่อมโยงการตลาด
- ควรมีการพัฒนากระบวนการเพิ่มมูลค่าและความเชื่อมั่นสินค้าเกษตรปลอดภัย

- การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเพิ่มโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพทั้งใน นอกระบบ และตามอัธยาศัยให้มากขึ้น

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพิ่มเติมจากที่กล่าวมา

- ควรให้ความสำคัญในการยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดหนองบัวลำภูโดยการสร้างความรู้ความเข้าใจและ ยกระดับความเชี่ยวชาญแก่เกษตรกรสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ โดยการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนากระบวนการผลิต เพื่อลดต้นทุนการผลิต การใช้พลังงานทดแทนเช่นการนำพลังงานโซลาร์เซลล์เพื่อเป็นการประหยัดและลดต้นทุน พัฒนามาตรฐานการผลิตให้สินค้าและบริการที่สำคัญของจังหวัดหนองบัวลำภู ให้เป็นที่ยอมรับของตลาดและผู้บริโภค เช่น สินค้าเกษตรปลอดภัย และมีการพัฒนามาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ต่อไป

- ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) จากสินค้าบริการและการท่องเที่ยว ตลอดจนสนับสนุนบุคลากรที่มีความคิดสร้างสรรค์และมีทักษะทางศิลปะในการสร้างสรรค์งานที่มีคุณค่า การ ใช้องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้า

- ให้ความสำคัญกับการดำเนินการส่งเสริมให้มีการน้อมนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำรงชีวิตการสร้างสรรค์ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเองได้องค์กรชุมชนมีประสิทธิภาพ ประชาชนได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ มีสุขภาวะเหมาะสม

- การบังคับใช้กฎหมายทั่วถึงและเป็นธรรม สร้างวินัยทางสังคม สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แก้ไขปัญหาการว่างงาน แก้ไขปัญหายาเสพติด ตลอดจนแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนในกลุ่มเสี่ยง

อภิปรายผล

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชน ด้านวิสัยทัศน์ด้านเศรษฐกิจ คือชาวตำบลบ้านขามมีอาชีพที่รายได้ยั่งยืน จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 42.26 รองลงมาคือชาวตำบลบ้านขามมีผลผลิตทางการเกษตรเป็นรายได้หลักของตำบล จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 28.35 และน้อยที่สุดคือ ชาวตำบลบ้าน

ขามมีตลาดชุมชนเพื่อจำหน่ายสินค้าของตนเอง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.15 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อาทิตยา สุขประเสริฐ (2558) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำประแสส์ส่วนมากที่สุดอยากให้ชาวประแสมีอาชีพที่รายได้ยั่งยืน จำนวน 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.30 และสัดส่วนน้อยที่สุดคือ ชาวประแสมีแหล่งการท่องเที่ยวเป็นรายได้หลักของประแส จำนวน 56 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.10 จากการศึกษาของ (ชโลม วงศ์ทิม, สัมภาษณ์. 2557)กลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขต เทศบาลตำบลปากน้ำประแส อยากให้ชาวประแสมีอาชีพที่รายได้ยั่งยืนมีการจัดตั้งกลุ่มทำผลิตภัณฑ์ 53 ชาวบ้านเลยทำให้คนในชุมชนมีรายได้ โดยเฉพาะกลุ่มคนอายุมากจะได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ไม่ เป็นภาระลูกหลานที่มาจากที่ชุมชนได้ทำความสะอาดหมู่บ้าน ลุงเป็นคนริเริ่มเพื่อให้ชุมชน เข้มแข็ง โดยนำชื่อชุมชนแสมผู้มาตั้งชื่อโครงการว่า “แสมผู้สะอาดปราศจากโรค” จากเมื่อก่อน ทำแค่ภายในชุมชน เลยได้ชวนคนในชุมชนที่มาทำความสะอาดทำชาไบขลุ่ย เพราะตอนนั้นไบขลุ่ยเยอะมากเราน่าจะนำมาใช้ประโยชน์ได้ และบรรพบุรุษลุงเป็นหมอแผนโบราณเลยรู้ว่าสรรพคุณของไบขลุ่ยรวบรวมสมาชิกได้ 40 คน แรกๆ ทำกินเอง ต่อมาเริ่มเป็นที่รู้จักเลยทำขาย ตอนนีสมาชิกรวมทุกคนมี รายได้ทุกเดือนคนละประมาณ 4,000 บาทต่อเดือน ลุงทำส่งต่างจังหวัดด้วยก็มีจังหวัด ฉะเชิงเทรา กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต ชลบุรี ตอนนี้ได้จัดตั้งเป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนและได้จดทะเบียนเป็นรัฐวิสาหกิจชุมชนความต้องการของประชาชนต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชน พบว่าด้านวิสัยทัศน์ด้านเศรษฐกิจผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชน ด้านวิสัยทัศน์ด้านสิ่งแวดล้อม คือชาวตำบลบ้านขามมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 33.60 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อาทิตยา สุขประเสริฐ (2558) ที่พบว่าพบวากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำประแสส์ส่วนมากที่สุดอยากให้มีการบริหารจัดการให้ประแสปลอดจากขยะทั้งบนบกและในน้ำ จำนวน 206 รายคิดเป็นร้อยละ 55.50 และสัดส่วนน้อยที่สุดคือ มีระบบการจัดการน้ำเสียจากท่อระบายน้ำจำนวน 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.10 ด้านวิสัยทัศน์ด้านกายภาพส่วนใหญ่มีความต้องการต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชน ด้านวิสัยทัศน์ด้านกายภาพคือชาวตำบลบ้านขามได้รับการบริการของภาครัฐ/ท้องถิ่น เช่น น้ำ ไฟ ถนน อย่างเพียงพอ ต่อความต้องการ จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 41.47 ด้านวิสัยทัศน์ด้านสังคมและความปลอดภัยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชน ด้านวิสัยทัศน์ด้านสังคมและความปลอดภัย คือตำบลบ้านขามมีโรงเรียนประจำตำบลที่มีคุณภาพ จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 35.43 และด้านบริหารจัดการผู้ตอบ

แบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชน ด้านบริหารจัดการ คือมีผู้นำที่เสียสละและยุติธรรม จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 33.60 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อาทิตยา สุขประเสริฐ (2558) ที่พบว่าพบวากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำประแสส่วนใหญ่อยากให้มีผู้นำที่เสียสละและยุติธรรม จำนวน 130 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.00 สัดส่วนน้อยที่สุดคือมีการจัดตั้งกลุ่มตามหมู่ต่างๆ เป็นพื้นฐาน จำนวน 70 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.90 และจากการศึกษาของ นภาพรณ สุขประเสริฐ (2557) พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำประแสอยากให้มีผู้นำที่เสียสละและยุติธรรมเพราะปัจจุบันมีบางชุมชนที่ผู้นำยังไม่ค่อยทำหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมายเท่าที่ควร ไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับทาง เทศบาลเช่น ไม่เข้าร่วมประชุมและยังมีการแบ่งพรรคแบ่งพวกในเรื่องการช่วยเหลือประชาชนส่วนใหญ่จึงมาขอความช่วยเหลือจากเทศบาลโดยตรงเพราะบางชุมชนก็ไม่ให้ความร่วมมือเวลาเทศบาล มีข้อมูลข่าวสาร ชุมชนไม่รู้เรื่องเพราะผู้นำไม่ร่วมประชุม ทำให้ชุมชนไม่ได้รับรู้ข้อมูลเท่าไร อยากได้ผู้นำที่เข้มแข็ง มีน้ำใจช่วยเหลือคนในชุมชน ใส่ใจคนในชุมชนและปกป้องผลประโยชน์ของชุมชน

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชนเกี่ยวกับเมืองน่าอยู่โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D.= 0.68) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ มียุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชนเกี่ยวกับเมืองน่าอยู่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D.= 0.78) รองลงมาคือด้านด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D.= 0.85) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านสังคมและความปลอดภัย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, S.D.= 0.55) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ภูวิชัย ชัยมณและคณะ (2556) ที่พบว่าผลการใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพที่เอื้อ ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรแขวงคุ่มครองทางน้ำ พบว่า ทุกกิจกรรมบรรลุความสำเร็จตามตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 100 เนื่องจากบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่างๆ หลัง การเข้าร่วมฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วม ฝึกอบรมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.28) รวมทั้งมีความพึงพอใจต่อ การเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.44)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้

1.1 การพัฒนากิจกรรมนันทนาการ ต้องคำนึงในด้านปัญหาความ ต้องการที่ชุมชนให้ความสำคัญ ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วม และการให้ความสำคัญในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนเพิ่มมากขึ้น

1.2 สำหรับการพัฒนาระบบการมีส่วนร่วม ประเด็นการสร้างเชื่อมั่นในศักยภาพชุมชน จะนำไปสู่การริเริ่มจากตนเองเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนาชุมชนของตนเองที่สามารถ ดำเนินการได้เลย

1.3 ควรการพัฒนาและปรับปรุง โครงข่ายคมนาคมผังเมืองทุกระดับ ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการระบบประปาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบผังเมือง

1.4 ควรเพิ่มศักยภาพบุคลากรและระบบการบริหารจัดการภาครัฐให้สะอาด โปร่งใส ตรวจสอบได้และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

1.5 ควรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการสร้างโอกาสยกระดับคุณภาพ การศึกษา และเข้าถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศได้อย่างทั่วถึง

1.6 ควรส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ประชาชนสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ ปลอดภัย มั่นคงมั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.7 ควรเสริมสร้างสถาบันครอบครัวและชุมชนให้มีความมั่นคงเข้มแข็ง ปลอดภัยเสถียร และสังคมผู้สูงอายุ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อตรวจสอบยุทธศาสตร์โดยการนำยุทธศาสตร์สู่ การปฏิบัติ

2.2 ควรศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ ความเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนทั้งในระดับจังหวัดและระดับภาค

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2547). พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546. ฉะเชิงเทรา: ประสานมิตร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2546. ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จิตติวุฒิ สุนนานนท์. (2546). วิสัยทัศน์ของผู้บริหารวิทยาลัยการอาชีพกลุ่มภาคกลาง.แนวคิดเมืองน่าอยู่. กรุงเทพมหานคร: กรมอนามัย.
- ชัยนาท จิตตวัฒน์นะ. (2540). การอบรมโครงการเมืองน่าอยู่. ชลบุรี: ศูนย์อนามัยและสิ่งแวดล้อม เขต 3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิกจำกัด.
- สุภโชค กลมกลาง. (2553). ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูความเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลตำบลศาลเจ้าพ่ออำเภอลำน้ำเคียว จังหวัดนครราชสีมา. ใน การศึกษาอิสระร.ม. (การปกครองท้องถิ่น). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อาทิตย์ สุขประเสริฐ. (2558). วิสัยทัศน์เมืองน่าอยู่และยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำประแส อำเภอกะลา จังหวัดระยอง.ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู. (2565). สภาพและข้อมูลพื้นฐานตำบลบ้านขาม.จังหวัดหนองบัวลำภู : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม.
- Taro Yamane. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. (3rdEd). New York : Harper and Row Publications.